

การประเมินการตีความด้วบทตามแนวทางพุทธศาสนาเถรวาท

นายนวนชัย เกียรติก่อเกื้อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา ภาควิชาปรัชญา

คณะอักษรศาสตร์ จฬาลงกรณมหาวิทาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1014-1

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณมหาวิทาลัย

ASSESSMENT OF TEXTUAL INTERPRETATION IN THERAVADA BUDDHISM

Mr.Navachai Kiartkorkuaa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Philosophy

Department of Philosophy

Faculty of Arts

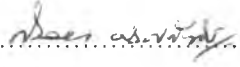
Chulalongkorn University

Academic year 2001

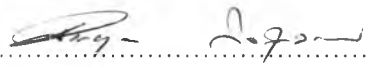
ISBN 974-03-1014-1

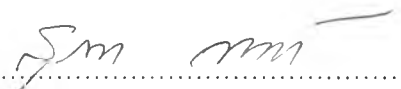
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินการตีความตีความตามแนวทางพุทธศาสนาเถรวาท
โดย นายนวัช เกียรติก่อเกื้อ
สาขาวิชา ปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ สถาอานันท์

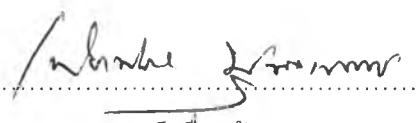
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรรยาท กิจสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ สถาอานันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เนื่องน้อย บุญเนตร)

4180134822 : MAJOR PHILOSOPHY

KEY WORD: THERAVADA BUDDHISM / ASSESSMENT OF TEXTUAL INTERPRETATION.

NAVACHAI KIARTKORKUAA: ASSESSMENT OF TEXTUAL INTERPRETATION IN
THERAVADA BUDDHISM. THESIS ADVISER: ASSOC.PROF.SUWANNA SATHA-ANAND,
Ph.D. 189 pp. ISBN 974-03-1014-1

Assessment of religious textual interpretation is a major topic in Philosophy of Religion. Even though Theravada Buddhism regards its texts, namely Tipitaka, as the most crucial, a study of texts without practice would not be sufficient for the attainment of Dhamma. In this thesis, I propose to study the Buddhist assessment of textual interpretation which explicates the conditions of interpretation and its assessment, conditions pertaining to the text and the reader.

Conditions or criteria for an assessment of textual interpretation in Theravada Buddhism are:

- 1) necessary condition: that interpretation transforms reader's misunderstanding into right view or right understanding (sammāditthi), the initial development of wisdom (paññā).
- 2) sufficient condition: that interpretation leads to correct practice which is a condition for superior wisdom (bhāvanāmaya- paññā). Its effect is the cessation of suffering at the initial stage.
- 3) ultimate condition: that correct practice leads to a complete cessation of suffering, the attainment of Dhamma.

These conditions are external to the text but developed from the text. Thus, textual interpretation in Theravada Buddhism is not only internally assessed by its text, but also needs assessment from the Truth of Dhamma, the Noble Truth, which can be achieved through a study of the texts together with correct practice according to Buddhist teachings.

Department/Program.....Philosophy.....

Field of study.....Philosophy.....

Academic Year2001.....

Student's signature

Advisor's signature

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

กราบสักการะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้และเผยแผ่พระธรรมอันประเสริฐแก่มวลสรรพสัตว์ในโลก ด้วยพระปัญญาและพระเมตตาของพระองค์

กราบคารวะพระสงฆ์ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบและเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบต่อมาถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านพุทธทาสภิกขุและพระธรรมปิฎก ซึ่งผลงานของทั้งสองท่านเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าสนใจศึกษาพระพุทธศาสนา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวและญาติทุกท่าน เป็นอย่างสูง ที่นอกจากจะสั่งสอน เลี้ยงดู ให้อาหาร สนับสนุนและให้กำลังใจสำหรับการศึกษาของข้าพเจ้ามาโดยตลอดแล้ว ยังเสียสละความสุขส่วนตัวในการดำเนินชีวิตหลายประการ เพื่อให้ข้าพเจ้าสามารถศึกษาต่อได้อย่างราบรื่น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ สถาอานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูง อาจารย์เป็นผู้สอนวิชาปรัชญาศาสนาอันจุดประกายให้ข้าพเจ้าสนใจศึกษาปัญหาในวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จลุล่วง และยังเป็นครูผู้เมตตาให้คำปรึกษา แนะนำ และขัดเกลาสติปัญญาของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นประโยชน์แก่การวิจัยและการดำเนินชีวิตเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาปรัชญาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาและให้คำแนะนำในการเรียนแก่ข้าพเจ้าตลอดสี่ปีแห่งการศึกษาปรัชญาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่อบรมสั่งสอนข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ขอขอบคุณเพื่อน รุ่นพี่ และรุ่นน้องในภาควิชาปรัชญา โดยเฉพาะเพื่อนร่วมรุ่นทุกๆ ท่าน ที่ร่วมด้วยช่วยกันทำให้สามารถผ่านความทุกข์ขบขันเหิงในระหว่างการเรียนวิชาปรัชญาไปได้ ด้วยคำปรึกษา ข้อเสนอแนะและกำลังใจซึ่งมอบให้แก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด ประสบการณ์ในช่วงนี้ของชีวิตอันเปี่ยมไปด้วยความสุข ตื่นเต้น อบอุน และสนุกสนาน เป็นความทรงจำที่ดี ซึ่งข้าพเจ้าจะระลึกถึงตลอดไป

ขอขอบคุณมิตรสหายซึ่งได้ร่วมเรียนและร่วมงานด้วยกันอีกหลายๆ ท่าน สำหรับการสนับสนุนต่างๆ รวมถึงข้อซักถามด้วยความหวังโยอย่างสม่ำเสมอ

ในท้ายที่สุดนี้ หากแม้วิทยานิพนธ์นี้ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ก็ตาม ประโยชน์นั้นเกิดขึ้นได้โดยความอนุเคราะห์ของท่านทั้งหลายข้างต้น รวมถึงท่านอื่นๆ ซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้าแต่มิได้เอ่ยถึงไว้ ณ ที่นี้ด้วย ส่วนขอบกพร่องทั้งหลาย ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ปัญหา ความสำคัญของปัญหา และที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	3
บทที่ 2 ความสำคัญและปัญหาของการตีความตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	5
2.1 ประวัติความเป็นมาของตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	5
2.1.1 การสังคายนาครั้งแรก.....	5
2.1.2 ปัญหาเรื่องการสืบทอดพระไตรปิฎก.....	7
2.1.3 ลักษณะสำคัญของตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	10
2.2 ความถูกต้องของการเป็นตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	12
2.2.1 หลักมหาปเทศสี่.....	13
2.2.2 หลักมหาปเทศสี่กับการตรวจสอบตัวบท.....	16
2.3 ความสำคัญของตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	18
2.4 ปัญหาในพุทธศาสนาเถรวาทที่เกี่ยวกับตัวบท.....	21
2.4.1 การปฏิเสธการอ้างตัวบท.....	22
2.4.2 ความสำคัญของการเข้าใจความหมายของตัวบท.....	24
2.5 แนวคิดเรื่องการตีความของพระธรรมปิฎก.....	28
2.6 ปัญหาการตีความตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	29
2.6.1 ปัญหาการตีความตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	30
2.6.2 ประเด็นปัญหาเบื้องต้นของการตีความตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	31

	หน้า
บทที่ 3 ดัชนีและการตีความดัชนี.....	33
3.1 การเขียนดัชนี.....	33
3.1.1 แนวคิดเรื่องการใช้ภาษาในพุทธศาสนาเถรวาท.....	34
3.1.2 แนวคิดเรื่องภาษาในพุทธศาสนาเถรวาท.....	41
3.1.3 ความแตกต่างระหว่างการพูดกับการเขียน.....	48
3.2 การอ่านดัชนี.....	51
3.2.1 เงื่อนไขในการรับรู้ของผู้อ่านดัชนี.....	52
3.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับดัชนี : การอธิบาย และการตีความดัชนี.....	59
บทที่ 4 ดัชนีและการตีความดัชนีในพุทธศาสนาเถรวาท.....	66
4.1 พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า.....	66
4.1.1 แนวคิดเรื่องพระธรรมในพุทธศาสนาเถรวาท.....	66
4.1.2 การใช้ภาษาในการตรัสสอนของพระพุทธเจ้า.....	83
4.1.3 ลักษณะของพระธรรมคำสอน.....	88
4.2 การเขียนดัชนีในพุทธศาสนาเถรวาท.....	90
4.3 การตีความดัชนีในพุทธศาสนาเถรวาท.....	95
4.3.1 เงื่อนไขของการตีความด้านผู้อ่าน.....	95
4.3.2 เงื่อนไขของการตีความด้านดัชนี.....	102
4.3.3 การตีความและผลของการตีความดัชนีในพุทธศาสนาเถรวาท.....	113
4.4 ตัวอย่างของการตีความดัชนีในพุทธศาสนาเถรวาท.....	123
4.4.1 อุทิสวิมังคสูตร.....	124
4.4.2 นิเทศอาทิตตปริยายสูตร.....	128
4.4.3 การตีความอัคคัณฺฐสูตรของคอลลินส์.....	133

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินการตีความตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	139
5.1 การประเมินการตีความตัวบทในพุทธศาสนาเถรวาท.....	139
5.1.1 แนวคิดเรื่องประเมินในพุทธศาสนาเถรวาท.....	140
5.1.2 ปัญญากับการประเมินการตีความตัวบท.....	158
5.1.3 แนวคิดเรื่องความหมายในพุทธศาสนาเถรวาท : อรรถ.....	162
5.2 ประเด็นต่อเนื่องจากแนวคิดเรื่องการประเมินการตีความตัวบท.....	166
5.2.1 การประเมินตัวบทกับความหมายที่ได้จากการตีความ.....	166
5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการตีความตัวบทกับการปฏิบัติธรรม.....	170
5.2.3 ทำที่ที่ควรจะมีต่อตัวบท.....	176
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	180
6.1 บทสรุป.....	180
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	184
รายการอ้างอิง.....	185
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	189